



Nasjonalparkstyret
for Fulufjellet

Møte i Rådgivende utvalg 2022

27. Oktober - Innbygda





Agenda

Møteleder: styreleder Erik Sletten

Referent: NP-forvalter Henriette Kildahl

1. Velkommen
2. Forvaltning og saker
3. Midler til tiltak i og rundt verneområdene
4. Gjennomførte tiltak for 2022 og aktuelle tiltak for 2023
5. Innspill og spørsmål fra rådgivende utvalg til styret og forvaltninga
6. Møteplan for rådgivende utvalg

1. Velkommen

Åpning av møtet v/ styreleder



Fulufjellet
nasjonalpark

Verneverdier

- Store, sammenhengende og relativt urørte skog- og fjellområder som sammen med den svenske nasjonalparken utgjør en stor og helhetlig økologisk og landskapsmessig enhet.
- Store arealer med høye skogfaglige naturverdier.
- Leveområde for bjørn.
- Eksempelområde på ekstremfattig naturtype i fjell.
- Delområder med særegne landskapsformer og flott utviklede erosjonsformer som gjel og nedskjæringer.
- Mange kilder med frodig vegetasjon.



Nasjonalparkstyret for Fulufjellet



Rolle	Ordinært medlem	Varamedlem	Representerer
styreleder	Erik Sletten (SP)	Ole André Storsnes (SP)	Trysil kommune
nestleder	Elisabeth Sakrisson (AP)	Stine Akre (SV)	Trysil kommune
styremedlem	Anne Thoresen (AP)	Bjørnar Tollan Jordet (SV)	Innlandet fylkeskommune

Forvalte Fulufjellet NP og Fregn NR i samsvar med internasjonale forpliktelser, nml. og verneforskrifter.

Ansvar for helhetlig og kunnskapsbasert forvaltning av verneområdene og ivaretagelse av verneverdier/verneformål.



**Nasjonalparkstyret
for Fulufjellet**

Nasjonalparkforvalter

Ansatt hos Statsforvalteren i det fylket der kontorsted lokaliseres

Underlagt styret i spørsmål om verneområdeforvaltning

Viktig med lojalitet til styret og styreleder

God kontakt med og ha kunnskap om lokalmiljøet

Kontakt og samarbeid med svensk forvaltning

Saksbehandler for styret, følge opp rådgivende utvalg, forvaltningsplaner, besøksstrategier, tiltak, informasjon, skjøtsel, tilrettelegging etc.

Stiforsterkningstiltak langs stien til Brynflået i 2019 og 2021



Hva har skjedd etter opprettelsen av Fulufjellet NP i 2012?

- Utarbeidet og godkjent forvaltningsplan og besøksstrategi inkl. tiltaksplaner.
- Påbegynt tilrettelegging ved innfallsporter.
- Opprettet nettsider for NP-styret og Fulufjellet nasjonalpark.
- Påbegynt oppsetting av informasjonstavler.
- Etablert kontakt og samarbeid med svensk forvaltning.
- Fra 50% til 100% forvalterstilling.
- Gjennomført seminarer og møteforum.
- Styret fått mulighet til å gi tillatelse til bedrifter til å benytte Kommersielt merke for Norges nasjonalparker.
- Nytt kontorknutepunkt for forvalter.



Rasteplass ved Bråtafallet

Maling/beising av
gapahuk og benker
Nye benker
inni gapahuken

Muring av
bål plass

Grusing
av sti og
plass

Utedo



Forankret planer for tiltak
ved Bråtafallet



Gapahuk, rasteplass og steinportal ved Storbekkåsen.

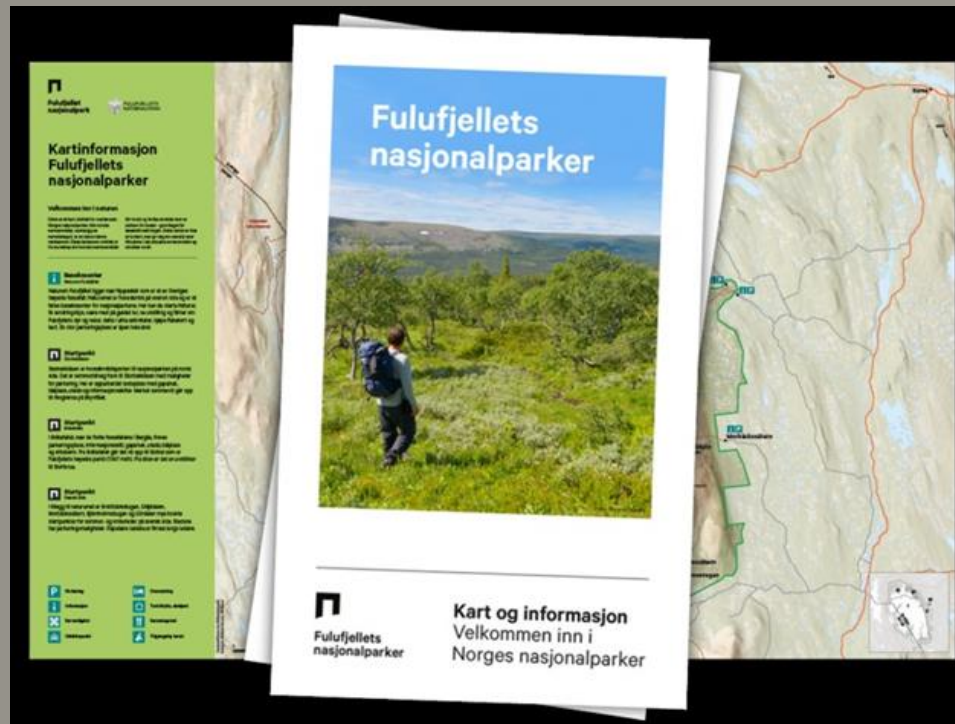




Fulufjellet
nasjonalpark

Ny kartbrosjyre for hele Fulufjellet

(behov for oppdatering ved
opptrykking av nytt opplag)





Fulufjellet
nasjonalpark

**Kjøpt inn materialer til
natursti Bråtafallet
- vi tar gjerne imot
innspill til temaer!**

Natursti

Skiltingen for naturstier er tilpasset for litt informasjon om mange ulike temaer langs en sluttet runde. Selve skiltene med informasjon er «skjult» inne i stolper, og vippes ut av leseren. Det er plass til et språk på hver side av skiltet. På denne måten blir informasjonen svært lite dominerende i terrenget. En natursti kan passe for eksempel ved et besøkssenter eller en innfallsport.

Nedenfor finner du en beskrivelse av samtlige elementer ved oppsett av skilting for natursti under merkevaren.



Rådgivende utvalg

- Oppnevnt av styret for 2022-2025 og har som hovedformål å
- sikre samhandling mellom forvaltningsmyndigheten og alle aktørene som representerer ulike brukerinteresser i verneområdene.
- fungere som en støttegruppe for nasjonalparkstyre/nasjonalparkforvalter.
- ikke håndtere enkeltsaker, men gi råd om overordnede strategier.
- bidra med lokalkunnskap, innspill om og drøfte saker, saker knyttet til forvaltning, bruk og utvikling av verneområdene.

Organ	Representant
Forum for natur og friluftsliv Morten Aas	1
Birdlife Ole Petter Blestad (medlem), Bjørn Tore Bekken (vara)	1
Ljørdalen Jakt- og fiskeforening Magnus Enger	1
Villa Fregn Per Guttorm Skaaret	1
Fulufjellet AS Cindy Floden (medlem), Jan-Erik Nordnes (vara)	1
Norske Parker Trym Holt Rudshaug	1
Statskog SF Ansgar Johannessen (medlem), Sæming Hagen (vara)	1
Ljørdalen Utmarkslag Jonny Holmstrøm (medlem), John T. Stallvik (vara)	1
Ljørdalen Grendeutvalg Trine Nome (medlem), Trygve Opseth (vara)	1
Fregn Turlag Live Skaaret	1

2. Forvaltning og saker



Verneområdeforvaltning

Fulufjellet
nasjonalpark

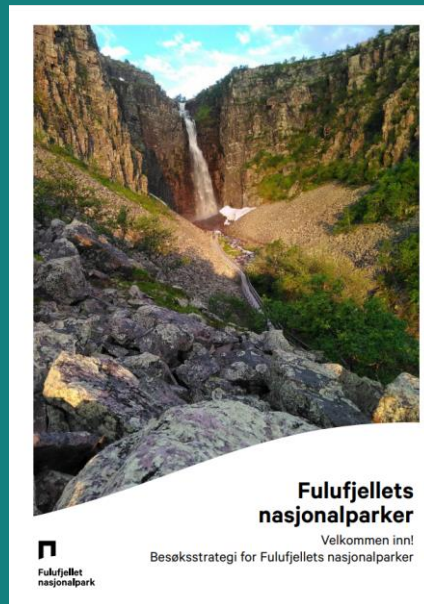
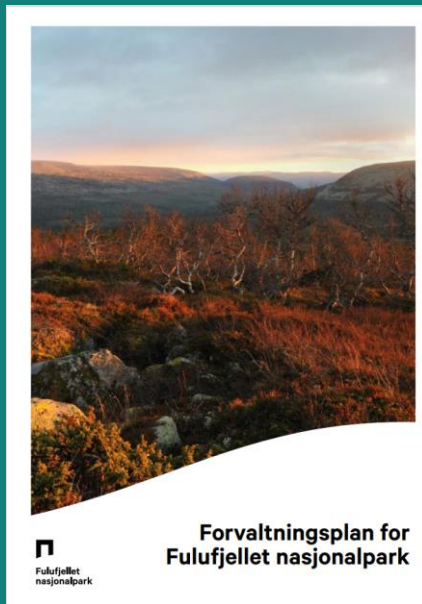




Relevante dokumenter og nettsider

Fulufjellet nasjonalpark

- Verneforskrifta og vernebestemmelsene
- Naturmangfoldloven
- <https://www.nasjonalparkstyre.no/Fulufjellet>
- <https://fulufjelletnasjonalpark.no/>
- <https://designmanual.norgesnasjonalparker.no/>



Besøksstrategi for Fulufjellet

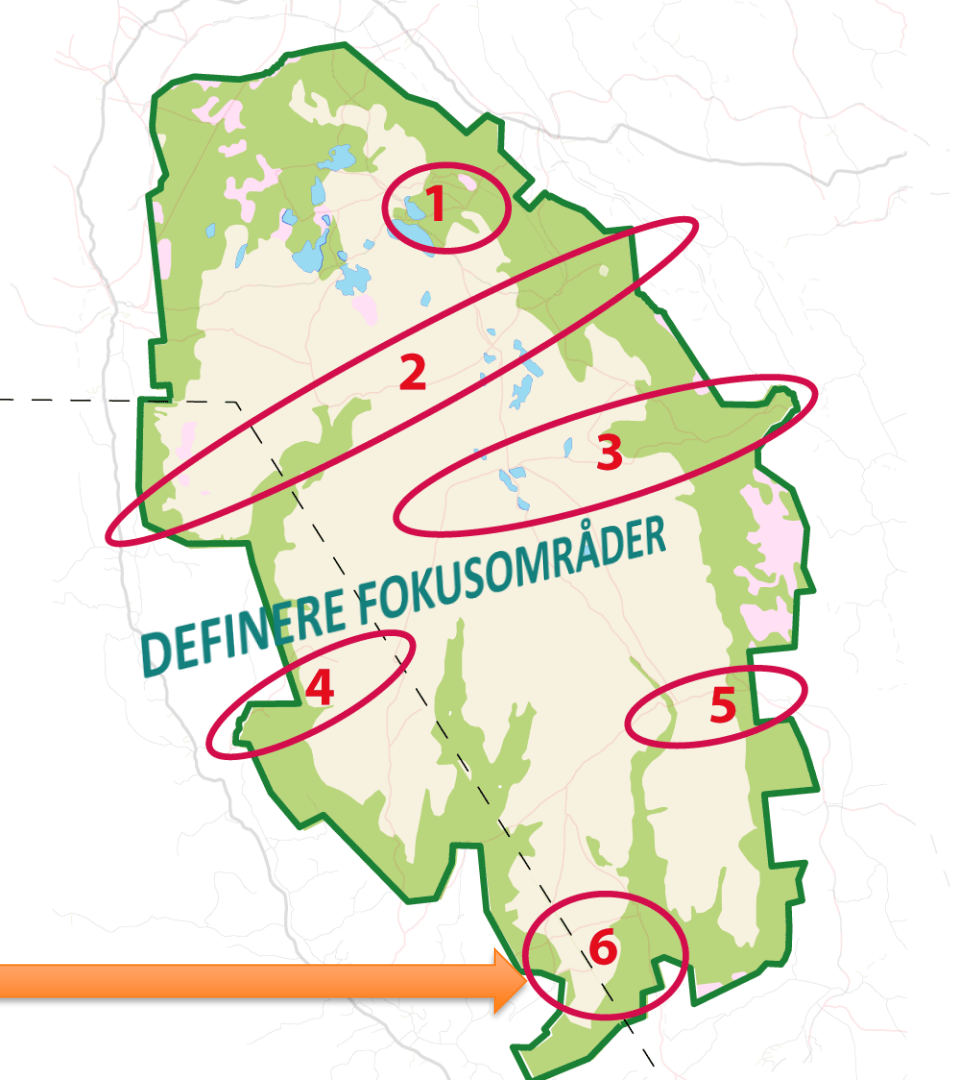
- Sikre og ivareta verne- og kulturverdiene i Fulufjellet i et langsiktig perspektiv.
- Gi gode opplevelser til de besøkende, bidra til lokal verdiskaping og øke forståelsen for verneverdiene i Fulufjellet.

designmanual.norgesnasjonalparker.no

Delmål	Strategiske grep
VERNEVERDIER Øke forståelsen for vernet og for verne- og kul turverdiene, blant lokal befolkning og besøkende, og sikre at disse verdiene ikke blir påvirket negativt av besøkende.	<ol style="list-style-type: none">1. Kanalisere besøkende, først og fremst til områder som kan tåle høyt besøkstrykk.2. Skape gode ambassadører for Fulufjellet gjennom å formidle kunnskap om natur- og kulturarv i verneområdene slik at flest mulig får en forståelse for, innsyn i og opplevelse av områdets kvaliteter.
VERDISKAPING Øke antall besøkende som blir lenger i og i randsonen til Fulufjellet og bidra til å skape vekst og positiv utvikling for det lokale næringslivet.	<ol style="list-style-type: none">1. Øke kunnskap om og synlighet av Fulufjellets nasjonalparker.2. Rolleavklaring og samordning i forhold til næringsliv generelt og reiseliv.3. Skape flere reiseanledninger til Fulufjellet, gjennom å informere og etablere/videreutvikle besøksmål/attraksjoner i fokusområdene/soneinndelingen.
BESØKENDE Bidra til at de besøkende får en god totalopplevelse av oppholdet i randsonen og på turen i Fulufjellets nasjonalparker.	<ol style="list-style-type: none">1. Sikre gode opplevelser for de besøkende gjennom høy kvalitet på tilretteleggingen og informasjonen på alle møtepunkter mellom besøkende og Fulufjellet.2. Utarbeide et felles budskap/en felles merkevare for Fulufjellets nasjonalparker som løfter frem det spesielle med Fulufjellet.



Fulufjellet nasjonalpark





Nasjonalparkstyret
for Fulufjellet



Styresaker

- Behandle plan for økonomi, tiltak og drift.
- Tillatelse til lavtflyging og landing i forbindelse med forskning.
- Uttalelser til planer som berører verneområdene.
- Merking og skilting av stier.
- Organisert ferdsel.
- Utsetting av viltkamera.

Delegerte saker

- Motorisert ferdsel ifm. uttransport av felt storvilt, oppkjøring av skiløyper, stiforsterkning, transport av ved, varer og utstyr.

3. Midler til tiltak i og rundt verneområder

Ressurser - bestillingsmøter

Hvert år søker nasjonalparkstyret midler fra Miljødirektoratet til gjennomføring av tiltak i Fulufjellet NP. Midlene skal gå til tiltak som er nødvendige for å: ta vare på verneverdiene, informere, gjennomføre skjøtselstiltak og tiltak innen besøksforvaltning.

Styret prioriterer en liste over tiltak som ønskes utført, dette i samarbeid med rådgivende utvalg, representanter fra kommunene og Statens naturoppsyn lokalt.

Tiltakene som får tildelt midler blir iverksatt snarest, og det praktiske arbeidet utføres av SNO eller lokale aktører.





Fulufjellet
nasjonalpark

DRIFTSMIDLER 2022

Drift	Tildeling 2022
Drift av styret	150.000
Nettside Fulufjellet NP	10.000
Utarbeidelse av detaljert plan for innfallsporter	100.000
Prosjektering av stier	90.000
Restmidler fra 2021	35.000
Totalt	385.000



Fulufjellet
nasjonalpark

TILTAKSMIDLER 2022

Tiltak	Tildeling 2022
Stiforsterkning	400.000
Skilting og informasjonsmaterieill	150.000
Detaljert plan for opprusting av innfallsporter	150.000
Natursti ved Bråtafallet	150.000
Fysisk oppgradering ved innfallsporter	100.000
Restmidler fra 2021	150.000
Totalt	1.100.000

1 stk. ferdselsteller

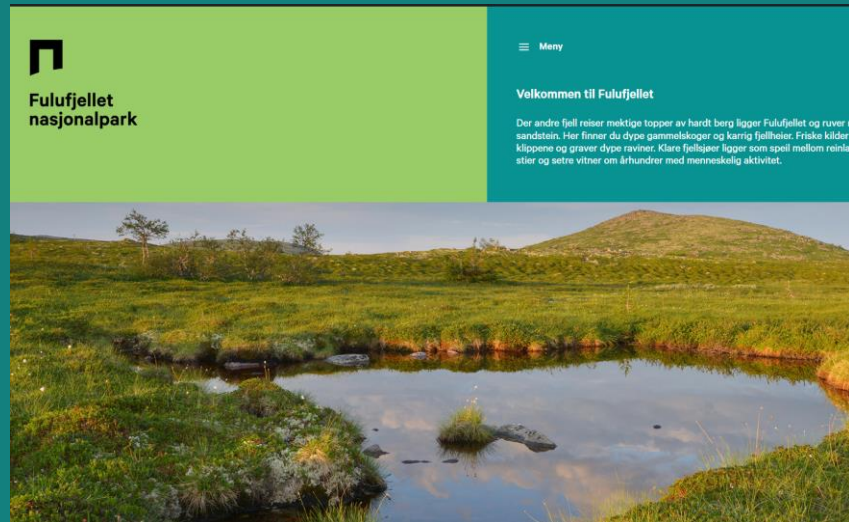
Litt om og fra SNO

4. Gjennomførte tiltak i år og aktuelle tiltak for 2023



Fulufjellet nasjonalpark

www.fulufjelletnasjonalpark.no





Der andre fjell reiser mektige
topper av hardt berg, ligger
Fulufjellet og ruver med sitt flate
platå av sandstein.

Where other mountains h
Fulufjellet is towering wit

Tysk Der andre fjell reiser
ligger Fulufjellet og ruver

Kartinformasjon
Map information

- Informasjonspunkt
Information point
- Parkering
Parking
- Serveringssted
Restaurant
- Anbefalt fotomulighet
Recommended photo view
- Severdighet
Attraction
- Utsekkspunkt
Viewpoint
- Overnatting
Accommodations
- Tiltrettalagt camping
Facilitated camping
- Turisthytte ubetjent
Tourist cabin unattended
- Åpen bu
Mountain shelter
- Tjågjengelig tursti
Fully accessible trail
- Skihets
Ski lift
- Tursti fotnar
Hiking trail

Her finner du dype gammelskoger og ka
klippene og graver dype raviner. Klare fj
fjellbjørk. Gamle stier og seter vitner or

To nasjonalparker på ett fjell. Her møtes
dyr og natur – Fulufjellet nasjonalpark og
ligger like ved turistdestinasjoner, men i
villmark/skoppeløvsbar. Forfjeng turen over
besøkssentret. Der kan du se utstillinge
i ulike aktiviteter.

You can find forests with ancient trees and barren
mountain hills. Deep ravines carved by freshwater
springs. Mountain lakes which shine like mirrors bet
the lichen and the birches. Old paths and shielings i
by people for centuries.

Nature has no boundaries. Norway and Sweden are
joined here in a large area protecting fauna and flora.
Fulufjellet nasjonalpark and Fulufjellens nasjonalpark
The national parks are located near major tourist de
nation, but in Fulufjellet you can find peace and wild
ness experiences. If you cross the border, you can vi
the Norwegian/Swedish visitor centres. There you se
find exhibitions on nature, plants and animals and c
take part in different activities.



Stor furu.
Big pine tree.
Foto: Lilla Fredheim

I Fulufjellets varierte landskap trives et stort
mangfold av arter. Her finner fugler og
pattedyr gode plasser for hekking og yngling.

Fulufjellet's vari
many species. B
suited areas for

Lavskrikas plystring hilser deg velkommen. Med lydløse
vingeslag kan fuglen komme helt nær og kanskje smake
på matpakka di. De fire store rovdyrartene bjørn, ulv, jerv
og gaupe holder også til i Fulufjellet. Nasjonalparken er
trolig et av de viktigste leveområdene for bjørnestammen
i Norge.

Fulufjellets flora er unik. I det karrige miljøet på snaufjellet
står grantrær som trolig har svært høy alder. De vokser i
grupper, spredt i terrenget. Noen av trærnes grener er
bøyd ned mot bakken og har slått rot. Disse grenene kalles
«senkere» og slike senkegrupper kan bli svært gamle. De
er gode levemiljøer for mange lavarter, blant annet trollav
(*Thouaria dissimilis*). En art som trives i værharde forhold.

Lavere nede er artsmangfoldet rikere. Flere steder har
skogen urskogspreget med stor variasjon av arter. Spredte
gamle furuer på 300-400 år er ikke uvanlig.

The whistling Siberii
park, which is also to
and lynx. This prote
main living areas for

On the barren moun
grow in groups spre
their branches have
and this form of roo
reach a high age eve
They make good liv
lichen, like the *Thok*.

In the lower areas, th
Several places in th
trees. Pines which ar
uncommon.

Trollar på grankvist.
Troll lichen.
Foto: Geir Heltøm

Lavskrikas
Siberii park.
Foto: Lilla Fredheim



Foto: Trygve Skjott

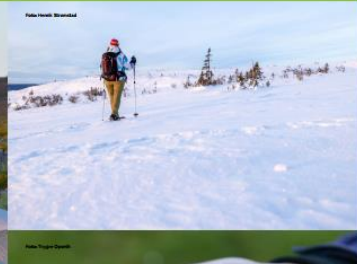


Foto: Trond Brønnø



Kos deg på tur
truger og på sk

Du kan slå opp teltet hvor
parken. I Fulufjellet kan du
etter deg og ta alltid med

Hold deg på stien, slik un
dyrelivet. Vardene er vegv
bygge nye varder, det kan
fra gamle varder. Flere er i
sakteveksende lavarter på

Bålforbud gjelder for peric
på steder der det åpner
eller medbrakt ved, små k
kan du bare tenne bål på i

Har du jakt-/fiskekort kan
svensk side er jakt kun till
og fiske tillatt i sone III.

Hunden er velkommen me
1. april og 20. august. På s
og vaksinasjonskort hvis r

Drone er ikke tillatt i nasjo

Sykling og organisert ridn

Informasjonspunkt medium



18mm



Infotavler, skilt, p-plass,
gapahuk og rasteplass ved
Storbekkåsen.



Portalskilt, p-plass og opplysningskilt





Rapport:
Restaurering og
forsterkning av stier

- Brynflået,
- Brynvegen
- Stistart til Slottet





Fulufjellet
nasjonalpark



Feiring av Fulufjellet NP
10 år



**Forprosjekt innfallsporter
Bråtafallet/Bergådalen og
Storbekkåsen**

Aktuelle tiltak for 2023



- Oppfølging av forprosjekt innfallsporter (detaljprosjektering og gjennomføring).
- Videre stiforsterkning (sti Brynflået/Brynvegen og stistart til Slottet).
- Utarbeide informasjon til temaplakater/naturstier.
- Utarbeide en helhetlig informasjons -og skiltplan.
- Nye bruer eller restaurering/utbedring av eksisterende bru Bergådalen.
- Ferdselstelling.
- Merking av sti til Slottet og langs grensa på Brynflået.
- Oppsetting av fuglekasser for fossefall ved Bråtafallet.
- Produksjon og oppsetting av skilt (infoskilt og opplysningsskilt)



Fulufjellet
nasjonalpark

Sårbar natur – følg stien!

Vulnerable nature –
stay on the path!

5. Innspill til forvaltninga



Nasjonalparkstyret
for Fulufjellet

Kommentarer til saker, tiltak og
prioriteringene som er gjort og som
er under planlegging?

Innspill som forvalter og styret bør ta
med seg i arbeidet fremover?

6. Møteplan og RU i praksis



Kvalitetsnormen for villrein

For første gang er det gjort en samlet vurdering av tilstanden i Norges største villreinområder. Bare fire av de ti nasjonale villreinområdene tilfredsstiller minstemålet i kvalitetsnormen for villrein.

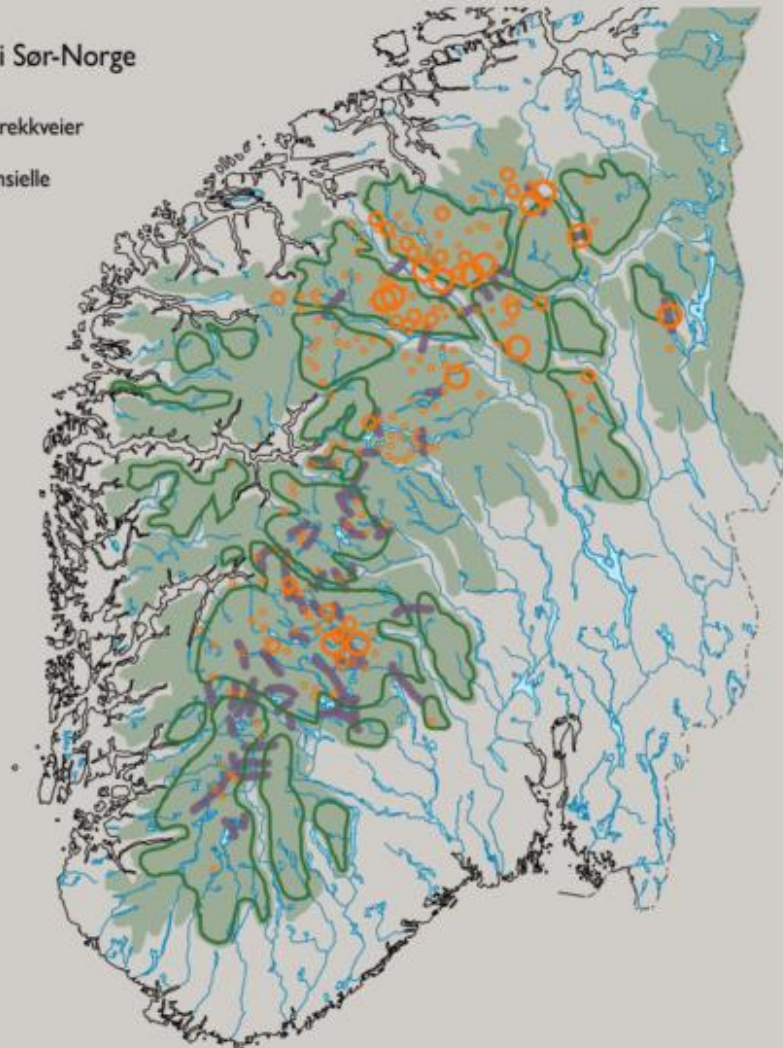
Hovedkonsentrasjoner av dyregraver i Sør-Norge

Dyregraver:

- 1 - 25
- 25 - 100
- > 100
- Massefangstanlegg

Tradisjonelle trekkveier

- Tidligere potensielle leveområder
- Dagens leveområder



Kartlagte dyregraver og andre fangstsystemer i Sør-Norge viser at leveområdene har vært større og mer sammenhengende i tidligere tider. Tidligere potensielle leveområder er antydnet med lysegrønn farge, mens dagens leveområder er avgrenset med mørkegrønn strek

- De opprinnelige villreinområdene

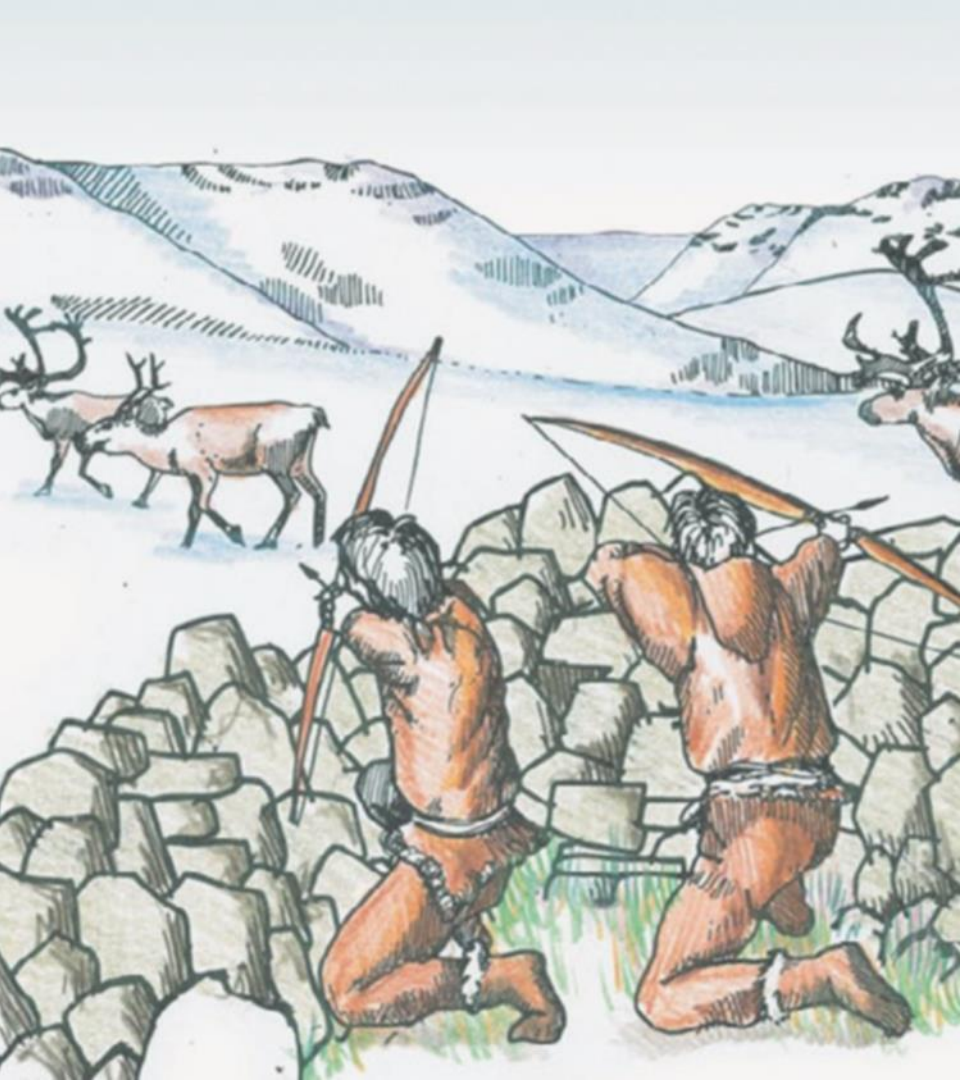
Ville tanker i Fulufjellet

- Funn av fangstgrop august 2022 satte i gang tanker – Reetablering av villrein til Fulufjellet (rewilding).
- Ble søkt med metaldetektor i håp om å finne gamle fangstredskaper – foreløpig ingen funn.
- Kun én grunneier på svensk side (Länsstyrelsen)
- Ca. 50% statlig grunn på norsk side.
- Ett definert fjellområde med lite forstyrrelser og store intakte lavmatter – areal på ca. 470 km².
- Godt stykke unna tamreinområder.
- Ikke tillatt med jakt på svensk side.
- Interessant å kunne se hvordan en villreinstamme ville utviklet seg.
- Reetablering, evt. i første omgang tenke «beredskapsområder»?



Fulufjellet
nasjonalpark





Momenter:

- Siden så mye av det aktuelle arealet er i Sverige er det kanskje naturlig at initiativet kommer fra dem?
- Svenskene har ingen etablert villreinforvaltning.
- Det er ikke etablert systemer for viltforvaltning på tvers av grensa, jfr. ulv.
- Det er mye rovdyr rundt Fulufjellet – risikerer en at reinen bare blir mat for disse? Er det nok sommerbeiter?
- Hva er erfaringene fra reetablering av villrein andre steder i landet.